

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייסדות ב"ק מרן רבינו הקוה"ט זיעוועבי"א - בנשיאות ב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
קרית יואל - בני ברק

והיה בעצי שתיל על פלגי מים

פרשת במדבר

כיתה ה' (א-ב)

הר"ר משה יוחנן קליין הי"ו
הר"ר שמואל אלטער בנעט הי"ו

חידו"ת לפרשת במדבר

וידבר ה' אל משה במדבר סיני באוהל מועד. ומדקדק באור החיים דלמה הזכיר מתחלה המדבר סיני, ואחר כך האוהל מועד, כלל המקום קודם פרט המקום יענין שם, ונראה לי דהנה מבואר בספר אור המאיר על הפסוק "הכן בחוץ מלאכתך ועתדה בשדה לך אחר ובנית ביתך", דהנה יש כמה בני אדם שרוצים להתפלל בכונה אבל אי אפשר להם מחמת שכל היום הם טרודים בעסקיהם בלי שום יראת שמים, ואיך יוכלו לעמוד ולהתפלל בלי מחשבה זרה, רק אם בחוץ גם כן הולכים ביראת שמים, אז יכולין לעמוד בלי מחשבה זרה, וזה הכן בחוץ מלאכתך ועתדה בשדה לך, אז אחר ובנית ביתך, דהדיבור נקראת "בית", כי האותיות נקראו "אבנים", וכשמצרפן נעשו בית, ענין שם, ולכן כתבה התורה גם כן "במדבר סיני" מקודם, ואחר כך תוכל לבוא אל "אוהל מועד, לאמר" לדבר דיבורים קדושים.

(אך פרי תבואה)

ואתכם יהיו איש איש למטה איש ראש לבית אבותיו הוא. פירוש שלעולם

צריך אדם להחזיק עצמו לבינוני, שהאדם צריך שלא יהיה לו שום גאות, וישפיל את עצמו מאוד מאוד, ופעמים יתגבר עליו המרה שחורה, שהוא היצר הרע מצד העצבות, יפתה אותו שאין מעשיו נחשבים לכולם גם אם יעשה מעשים טובים יהיה עולה להבין שאם יעשה מעשים טובים יהיה עולה למדריגה גדולה, וזהו פירוש הפסוק "ואתכם יהיה איש איש למטה", הגם שהוא במדריגת "איש" שהוא לשון "חשיבות", צריך שישפיל עצמו ויחשוב עצמו "למטה" מכל אדם, וכדי שלא יתגבר עליו היצר הרע לומר שאין מעשיו נחשבים לכולם וכו', לכך צריך להבין את עצמו "איש ראש לבית אבותיו הוא", היינו "איש" שנעשה "ראש" בישראל, שזוכה למדריגה גדולה כשהוא "לבית אבותיו", כשהוא הולך במדריגת האבות, היינו כשעושה מעשה אבות אברהם יצחק ויעקב.

(רב ייבי)

במדרש ילקוט איתא בשעה שנתן הקב"ה תורה לישראל נתקנאו בהם אומות העולם, ואמרו מה ראוי

קשה הוא מאוד לכוון מעצמו אל האמת, אבל ישראל שיש להם יחוס אבות וכלו לקיים בכל הדורות את התורה כי יביטו אל צור חוצבם ואל מעשי אבותיהם הקדושים ומהם ילמדו.

(דברי יואל)

ובנסוע המשכן יורידו אותו הלויים ובחנות המשכן יקימו אותו הלויים. וי"ל בדרך צחות דהנה ידוע השותפות שהיו בין יששכר וזבולון דיששכר עסק בתורה וזבולון החזיקו ונתן לו פרנסתו ועי"ז היה לו חלק בתורה שלמד יששכר, וכן בכל הדורות עשו ועושים שותפות בעלי בתים שמחזיקים את התלמידי חכמים שיוכלו לעסוק בתורה בלי דאגות, ובעלי הבתים יש חלק בתורה שלומדים הת"ח, והנה המשכן והארון הם רמז לתלמידי חכמים כי בהם התורה משומרת ומונחת, וכן בת"ח שעוסק בתורה מונחת ומשומרת התורה, והלויים הם רמז לזבולון כי הם החזיקו את המשכן, ורמזה לנו התוה"ק ד"ובנסוע המשכן" אם הת"ח אינו פונה מכל עסקיו ויושב כל היום בביהמ"ד ועוסק בתורה, רק נוסע פעם הוא כאן ופעם הוא כאן "יורידו אותו הלויים" אז צריכים המחזיקים להוריד אותו מגדולתו דאינו ראוי לכבוד, "ובחנות המשכן" רומז

להתקרב אלו יותר מכל האמות, סתם הקב"ה פיהם ואמר להם הביאו ספר יוחסין שלכם כשם שמביאין בני. וקשה מה טענה היתה לאוה"ע הא הקב"ה רצה לתת להם את התורה ולא רצו לקבל אותה, ועוד איזה שייכות יש לקבלת התורה ענין היוחסין הא חזינן דרצה הקב"ה לתת להם את התורה אע"פ שלא היו מיוחסים, וי"ל דהנה השגת התורה כפי שהשיגו זאת אבותינו ורבותינו הקדושים הוא למעלה משכלינו ואין בידינו להגיע אל עומק השגתם ורוחב בינתם, אלא שאנו מביטים תמיד בדרכי אבותינו הקדושים ולומדים ממעשיהם ומתדבקים בדרכיהם הקדושים ואף שאין אנו מבינים את כוונת המצוות שכיוונו הם נחשב לנו כאילו קיימנו המצוות בכוונות הראויות, ולא יתכן להגיע אל האמת רק אם נביט אל דרכי אבות ונלמוד ממעשיהם, אבל באומות העולם לא שייך שילמדו מאבותיהם דאדרבה אבותיהם היו גרועים מהם והם מחזיקים עצמם חכמים יותר מאבותיהם כדאיתא במדרש (אסתר רבא פ"ז י"ג) פרעה אמר שוטה היה עשו, המן אמר שוטה היה פרעה וכו', וזה היתה תשובתו של הקב"ה הביאו ספר יוחסין שלכם ותראו שלא תוכלו ללמוד מאבותיכם, ועל כן לא תוכלו לקיים את התורה כי דרך

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייחסות כ"ק מרן רבינו הקדוש זיעזעבי"א - בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קרית יואל - בני ברק

בס"ד

לתעות מן הדרך או ליפול באחד הבורות, לפיכך הזהירם שלא יתעסקו בהלכה, והנה איתא במדרש דז' עננים היו מקיפים את ישראל, ארבע לארבעה רוחות העולם, אחד למעלה, ואחד למטה, ואחד שהיה מהלך לפנייהם מהלך ג' ימים והיה מכה לפנייהם את הנחשים והעקרבים וכו' ואם היה מקום נמוך היה מגביהו, ואם היה מקום גבוה היה משפילו ועושה את הארץ מישור, היוצא לנו מזה דבמדבר לא היה שום מקום לחשוש שיתעו בדרך או יפלו בבורות שהרי ענני הכבוד היו מקיפים אותם מכל צד והיו מראים להם את הדרך ומיישרים אותו, וא"כ היו ישראל יכולים לעסוק בדבר הלכה גם בלכתם בדרך, וזש"ה כאשר יחנו כן יסעו, דבמדבר היו יכולים לעסוק בתורה גם כשחנו וגם כשנסעו.

(דברי יואל)

לת"ח שפונה מכל עסקיו ואין לו שום עסק רק עסק התורה וחונה כל היום בבית המדרש ועוסק בתורה בעמל ויגיעה ואינו זו משם "יקימו אותו הלויים" שצריכים המחזיקים להקימו בהחזקה מרובה שיהי' לבו פנוי מכל דאגות פרנסה, ולהעלותו ולכבדו מעל כל אנשי הקהלה כי בזה מכבדים את התורה הקדושה וגם נותנים חשק לצעירי הצאן להיות גדול בתורה.

(כתב סופר)

ונסע אוהל מועד וגו' כאשר יחנו כן יסעו. ונל"פ עפ"י"מ דאיתא בגמ' במה שצוה יוסף לאחיו אל תרגזו בדרך, אמר להם אל תתעסקו בדבר הלכה שמא תרגז עליכם הדרך, פי' מתוך שיתעסקו בהלכה לא יתנו לבם על הדרך שהולכים בה והם עלולים

והיה בעץ שתול על פלגי מים - פרשת במדבר